

Сдружение „Българо-Румънски трансграничен институт по медиация”

Резултати от проведено проучване на нагласите на учениците за толерантност в училищна среда в рамките на кампанията „Деца и толерантността“

За кампанията

През м. февруари 2015 г. Сдружение БРТИМ стартира кампания „Деца и толерантността“ за насърчаване на толерантността в училищна среда. Целта на кампанията е да обедини усилията на учениците, учителите, работещите с деца и младежи и организациите на гражданското общество за създаване на по-толерантна среда, в която младите хора да се изграждат като пълноценни личности. Насърчаването на толерантното общуване и намаляването на агресията в училище са водещите принципи на кампанията.

В периода 16.02.2015 г. - 31.03.2015 г., в рамките на кампанията, беше проведено онлайн проучване сред ученици от 10 до 19 години, целящо да проучи нагласите им по отношение на толерантността и да привлече вниманието на родителите и на професионалистите, работещи с деца.

Защо е важна толерантността?

Толерантността се определя като една от най-важните социални компетентности – готовност и способност на човек да живее и конструктивно да действа в многообразния свят. Толерантността се възпитава, а образованието като целенасочена социализация на младите хора е най-прекият път за формиране и укрепване на социални ценности. Образованието за толерантност е образование за формиране на ценности. Водещо място за формирането на социални и емоционални компетентности е училището, то е място, където толерантността се осъществява и където би следвало се възпитава.

Толерантността се възприема като абстракция. Тя обикновено се описва като отношение или социално състояние (желателен признак). Това са свързани неща – толерантността като социално състояние, зависи от толерантността като социално отношение. Даже с помощта на социални индикатори, толерантността е абстрактна и трудно измерима, за разлика от нетолерантността, която лесно се идентифицира и свързва с нарушаване на правата. Толерантността е сърцевината на социалната система в съвременното общество. Тя е концепция и стандарт за човешки права и отношения.

Толерантността – едно толкова използвано днес понятие все още се нуждае от разбиране и

Сдружение „Българо-Румънски трансграничен институт по медиация”

обяснение, най-вече сред децата. Тя трябва да е част от нас, да изпълва ежедневието ни, да бъде мост към многоликия свят, в който живеем. Толерантността е в основата на интелигентните и мирни човешки отношения. Тя е основна ценност и принцип на Европейската общност, от която сме част.

Толерантността е силата да приемаш различните. Всеки има право да бъде себе си, всеки има право да бъде различен – да изглежда различно, да мисли различно, да общува различно, да се изразява различно, да живее различно. Толерантността е силата и благородството да приемаш различните хора, нации, религии, раси, дадености, разбирания. Различието е богатство и свобода.

За правото на децата да бъдат чути

Съгласно чл. 12 от Конвенция на ООН за правата на детето: т. 1 Държавите - страни по Конвенцията, осигуряват на детето, което може да формира свои собствени възгледи, правото да изразява тези възгледи свободно по всички въпроси, отнасящи се до него, като на тях следва да се придава значение, съответстващо на възрастта и зрелостта на детето.;

т. 2. За тази цел на детето е предоставена по-специално възможност да бъде изслушвано при всякакви съдебни и административни процедури, отнасящи се до него, или пряко, или чрез представител или съответен орган по начин, съответстващ на процедурните правила на националното законодателство.

Кампанията ни е в съответствие с усилията на много организации и институции за превенция на нетолерантността в училищната среда. Чрез нея даваме възможност на младите хора да изразят мнението си и то да бъде чуто от заинтересованите професионалисти.

Малката крачка от нетолерантност към агресия

През последните години се забелязва увеличение на детската агресия в училище. Агресията спрямо другите е насочена към злонамерени коментари, дискриминация, враждебност, причиняване на вреда или болка. Причините за агресия могат да са разнообразни: например враждебност, страх, незадоволени нужди и желания, семейни проблеми, конфликти с връстници, депресия, липса на внимание, завист, омраза, злоупотреба с алкохол наркотици, различна религия, етнос.

Агресивността при децата все по – често се изразява в насилие между учениците в

Сдружение „Българо-Румънски трансграничен институт по медиация”

училище, а самата агресивност в отношенията се е утвърдила като провокиращ насилието фактор. Деянията са с по-висока степен на обществена опасност и насилието става по-брутално, придружено с по-голяма жестокост. Увеличават се случаите на насилие между децата, свързани с употреба на алкохол и наркотици и с привличане на малолетни и непълнолетни от престъпни групи като съучастници в тежки форми на насилие. Увеличават се случаите на насилствени престъпления, извършвани от групи малолетни, придружени с групова агресия. Увеличава се насилието сред девойките, формират се момичешки насилнически групи.

Сред възрастовата група деца до 14 години, най – разпространена е вербалната агресия, докато при възрастовата група до 18 години най-разпространено е физическото насилие, съчетано с вербална агресия, прерастващо в психичен тормоз. При момчетата преобладава физическото насилие, а при момичетата – психичното. В същото време насилието при момчетата придобива все „по – мъжки” черти, а при някои форми на насилие между момчетата се появяват типично „женски“ черти. В много случаи насилието между децата е демонстративно и симулативно.

Децата проявяват агресивност не заради това, че са лоши, а защото се нуждаят от помощ. В тяхната основа лежи обида, болка, страх, унижение, а те на свой ред възникват заради неудовлетворяване на техните потребности от любов и чувството на потребност от близък човек. Агресивното поведение е като своеобразен вик за помощ, за внимание към неговия вътрешен свят, в който се е натрупало прекалено много разрушителни емоции, с които детето няма сили да се справи само.

Децата лесно се влияят от останалите, тъй като нямат достатъчно добре изградена социална и емоционална компетентност. Намесата на специалистите е наложителна за подкрепа и помощ в развитието на ценностите на подрастващите.

Резултати от анкетата

Анкетата, която изготви екипът на Сдружение БРТИМ, имаше за цел да проучи нагласите на учениците по отношение на толерантността и да привлече вниманието на специалистите, работещи с деца и ученици, като ги подпомогне да разнообразят моделите на работа.

Тя беше адресирана към ученици на възраст от 10 до 19 години. Анкетата попълниха 426 ученици от цялата страна. Благодарим им за активното участие и интереса!

Ето и обобщените резултатите от анкетата:

Сдружение „Българо-Румънски трансграничен институт по медиация”

1. Срещаш се с приятели и някой от тях предлага да играете някаква групова игра. Ти предпочиташ:

- Да участват само онези, които играят добре. – 16,49 %
- Да участват всички, които имат желание. – 78,36 %
- Не ми се играе със слабаци, нека те са в другия отбор. – 5,15 %

2. Виждаш, че по-силно дете обижда по-слабо. Как ще постъпиш?

- Равнодушно отминаваш. – 9,68%
- Застъпваш се за жертвата. – 79,57%
- Силните винаги печелят. Присъединявам се към отбора на силните. – 10,75%

3. В училище се провежда благотворителна акция за деца в неравностойно положение. Ще се включиш ли?

- Да ще се включа. – 81,72%
- Това не ме интересува. – 6,45%
- Ще популяризирам акцията. – 11,83%

4. В класа идва нов ученик от друга националност или етнос...

- Помагаш му да свикне с обстановката. – 75,27%
- Не се интересува от него. – 19,35%
- Дразни те само с присъствието си. – 5,38%

5. На насилието отвръщаш с ...

- Насилие, Въпрос на причини е ... – 13,19%
- Броя до 10 и тогава действам. – 20,88%
- Търся мирен начин да противодействам. – 65,93%

6. Случвало ли се е в училище да се присмиваш на съученик? (възможни са повече от 1 отговори)

- Заради това, че е дебел/слаб/нисък/висок/ с физически недостатък. – 13,64%

Сдружение „Българо-Румънски трансграничен институт по медиация”

- Заради лошо/евтино облекло. – 6,82%
- Заради различни интереси – музика, спортни, културни и др. – 9,09%
- Заради произхода/религията му. – 5,68%
- Заради това, че има ниски оценки и не е достатъчно умен. – 11,36%
- Заради това, че има само високи оценки и е зубрач. – 9,09%
- Не ми се е случвало – 63,64%

Трима от всички анкетирани са посочили друго като отговор:

- Много рядко ми се е случвало...
- Защото нищо друго не може да прави освен да повтаря учебника.
- Рядко ми се е случвало да се подигравам заради професията на родителите.

7.Толерантност е (възможни са повече от 1 отговори):

- Приемането на различните. – 31,76%
- Уважение и зачитане на правото да бъде себе си. – 47,06%
- Увереност в собствените качества и способности и в тези на останалите. – 15,29%
- Търпимост. – 27,06%
- Всичко изброено до тук. – 31,76%
- Нищо от изброеното до тук. – 2,35%

Един от всички анкетирани е посочил друго като отговор.

- Да си склонен да приемаш нееднаквостта на останалите и да си готов да им помогнеш.
-

8.Ако в твоето училище се провежда кампания за насърчаване на толерантността, ще се включиш ли?

- Да, непременно. – 54,02%
- Да, ако имам време. - 40,23%
- Не. – 5,75%

Сдружение „Българо-Румънски трансграничен институт по медиация”

Вместо заключение

Скъпи ученици,

Общуване и толерантност са двете ключови думи, чрез които можем да преодолеем различията по между си и да не се боим от тях. По често си задавайте въпросите: На къде е тръгнал света? До къде ще стигне човечеството в резултат на негативните си действия и помисли? Необходимо ли е да се самоунищожаваме, посредством изтъкване на различия и предразсъдъци? Не е ли по-лесно просто да бъдем добри, да общуваме, да проявяваме разбиране и човечност към другите, да не се боим от различията, да имаме волята да правим компромиси?

Скъпи колеги и родители,

Формирането на толерантността като ценност трябва да става още в най-ранно детство. И тогава не бихме питали толерантен ли е „човекът в новото време”. Тогава щяхме да сме по-сигурни, по-спокойни и по-щастливи, дори ако не знаехме дефиницията за толерантност.

Предоставяме резултатите от анкетата на всички заинтересовани професионалисти и сме готови да подпомогнем по-широки действия за насърчаване на толерантността сред учениците.

Екип на Сдружение БРТИМ